

Dvije komedije u izvedbi šibenskog Narodnog kazališta

Potrebo bi nam bilo mnogo više prostora da bismo se u ovom osvratu podrobnije mogli osvrnuti i na autore nedavno izvedenih komedija na daskama našega kazališta, a naročito se, pak, ne-ma smisla zadržavati na autoru komedije »Ja vas ljubim«, od R. Niewiarowicz-a, koja je lišena svake literarne podloge. Tako ćemo se uglavnom nešto zadržati na značajnom pisu eksperimentalne komedije »Otkako postoji raj« John-a Boynton-a Priestley-a, pa ćemo reći, da je o-vaj književnik jedan između najznačajnijih književnika u Engleskoj, da ne rečemo i u Evropi. Njegovi, bez sumnje, najčitaniji romani u Engleskoj danas »Adam na mjesecima«, »Jeny Williers«, »Rastanak« i dr. svrstavaju ga u red njegovih zemljaka Maughana i Chattertona, a njegovi kazališni komadi »Inspektor se vraća« (koje je prošle godine i u našem kazalištu sa uspjehom prikazivan), »Dodatak u grad«, »Kasno oženjeni« i dr. no, posebno komedija »Otkako postoji raj«, koju je on napisao 1939. godine, da bi je kasnije razradivao nekoliko puta dotjeravši je na taj način do solidne umjetničke visine — svrstavaju ga odmah uz velikog francuskog dramatika Anuila.

U ovoj, kako rekosmo, eksperimentalnoj komediji (jer prije, a čini nam se, i poslije njega ni jedan dramski pisac nije napisao kazališno djelo u ovoj formi), Priestley nam priča priču o braku i ljubavi. Priča na nas daje razonodno, ali i poučno, didaktično. Ona nam se čini neobična i skoro bizarna po svojim komponentama, a to vjerojatno otuda, što po prvi put imamo prigode vidjeti jedan ovakav eksperiment u dramskoj literaturi: ovde su glumci ujedno i komentatori i akteri samog zbijanja. U centru je radnje, kao glavna okosnica, jedan tipičan bračni par, koji se, kad to ustreba, odnosno kad nam glumci-komentatori imaju objasniti svoj dokaz ili protudokaz o izvjesnim porivima braka, pojavljuju na maloj, u pozadini glavne, isturenog pozornici.

Novi član ansambla našegu kazališta Ivan Gorski bio je na predstavi bespriječoran, kako u epizodnim ulogama gospodina Mowbreja, majora i drugim, tako i u ulozi komentatora Williama, no, posebno u ovoj potonjoj, u kojoj je on, zahvaljujući isključivo njegovoj ležernoj povjavi i sjajnom organu, kakvog se ne susreće tako-lako ili skoro nikako na našoj sceni, brilirao. Njegova je gluma bila, bez ikakve sumnje, jedna od najboljih, ni malo usiljena ili izvještaćena. I ovdje treba sa ushićenjem naglasiti, da je u ovom umjetniku naše kazalište dobilo mnogo!

Matilda Kraljeva, također novi član ansambla, u ulozi komentatora Helen bila je sušta oprečnost s obzirom na glumu I. Gorskog, blijeda i namještena, tako da njene mnoge epizodne uloge, kao što su na pr. gda Glorija Ambergate i udovica De Foliat, ne samo da su bile u istom katalpu donesene, nego su naprosto isuviše diletantski djelovale.

Ni za Krešu Zoriću ne bismo se mnogo trebali naprezati kakav je bio u svojoj ulozi — Paul-a. U dvije riječi: u priličnoj mjeri monoton i — uvijek isti Zorić!

Lijepu i gracioznu Joyce kreirala je talentirana mlada glumica Greta Merle upravo onako, kako se to samo može poželjeti, uvjерljivo i spontano, kakvu smo još jednom pri kraju prošle sezone imali priliku gledati u ulozi ljkupke i lepršave Čankarove Jacinte.

Treba također istaknuti i njenog partnera Zvonimira Jelačića, koji je svojom ulogom Philipa i ovog puta dokazao, kao i nedavno, kad je nastupio u ulozi konobara u Kalmanovoj »Silvy«, da nema malih i beznačajnih uloga (nego malih glumaca!), iako ova njegova uloga nije ni baš tako mala, budući da je kroz sva

tri čina na pozornici, pa je na taj način, kao i njegova partnerica Greta, morao najviše igrati i na autore nedavno izvedenih komedija na daskama našega kazališta, a naročito se, pak, ne-ma smisla zadržavati na autoru komedije »Ja vas ljubim«, od R. Niewiarowicz-a, koja je lišena svake literarne podloge. Tako ćemo se uglavnom nešto zadržati na značajnom pisu eksperimentalne komedije »Otkako postoji raj« John-a Boynton-a Priestley-a, pa ćemo reći, da je o-vaj književnik jedan između najznačajnijih književnika u Engleskoj, da ne rečemo i u Evropi. Njegovi, bez sumnje, najčitaniji romani u Engleskoj danas »Adam na mjesecima«, »Jeny Williers«, »Rastanak« i dr. svrstavaju ga u red njegovih zemljaka Maughana i Chattertona, a njegovi kazališni komadi »Inspektor se vraća« (koje je prošle godine i u našem kazalištu sa uspjehom prikazivan), »Dodatak u grad«, »Kasno oženjeni« i dr. no, posebno komedija »Otkako postoji raj«, koju je on napisao 1939. godine, da bi je kasnije razradivao nekoliko puta dotjeravši je na taj način do solidne umjetničke visine — svrstavaju ga odmah uz velikog francuskog dramatika Anuila.

U ovoj je izvedbi nastupio i još jedan novi član ansambla — Milka Podrug, koja mnogo obećao, a što se, uostalom, najbolje dade naslutiti po tome, što je ova mlada glumica prirodno i neusiljeno odigrala svoju ulogu — Rosemary.

Komediju je sa uspjehom režirao Mirko Merle uz asistenciju Ljubiše Krstića.

»Ja vas ljubim«, naglasili smo već na početku, da je ova američka komedija naivna i banalna u tolikoj mjeri, da je o njoj uopće nekorisno raspravljati. Ona je napisana isključivo u komercijalne svrhe, jer je tretiranje osvajanja žena na američanski način — siguran mamae! No, ne mislimo time reći, da je za osudu, što je naše kazalište stavilo na svoj repertoar ovu komedi-

ju. Naprotiv . . . jer na ovu i ovakvu »amerikanadu« mi smijehom reagiramo, a smijati se, kažu, nije na odmet, a naročito ona, kad se smijemo od srca. I uopravo, eto, takvog smijeha na izvedbi ove komedije bilo je u dovoljnoj mjeri, ali ne i na pretek . . . No, kome možemo zahvaliti za taj smijeh? Autoru, da-kako! Ali u prvom redu dvojici vrijeđnih glumaca: Zvonimiru Jelačiću (njemu, pak, i kao režiseru i kao glumcu) i Miri Reiner, koji su sudjelovali u realizaciji komedije, a koja se saстоje samo od dva lica — Percy-a i Eve! Dakle, samo dva lica, a tri čina!

Ovoj dvojici nosioca uloga nije bilo baš lako, zar ne? Razumije se, oznajili su se, i to još kako, ali su zato oni uspjeli sudeći po smijehu, našem iskre-nom smijehu, a da ne spominjemo onaj frenetičan aplauz nakon sruštanja zastora, s kojim smo ih od srca nagradili.

Roko DOBRA

Konferencija učitelja i nastavnika

Učitelji i nastavnici s područja našeg kotara održat će 9. ov. mj. svoju konferenciju.

Kako smo saznali u Savjetu za prosvjetu i kulturu NO-a kota-ra, pripreme za ovu konferen-ciju su uglavnom završene.

Obzirom na problematiku o kojoj će se raspravljati, konferencija bi imala odigrati značajnu ulogu u daljnjem razvitku i unapređenju školstva i narodnog prosvjećivanja u našim selima.

Raspravljat će se, na pr., o materijalnoj problematici naših škola, a govorit će se i o uspješima odnosno nedostacima u samoj nastavi. Nesumnjivo je, da će se posebna pažnja posvetiti pohadanju škole što je još uвijek veoma ozbiljan problem na ko-taru.

Mnogi naši učitelji i nastavnici govorit će, na pr., i o tome koliko se naša škola razvija kao ustanova socijalističkog društva. To će opet nužno iziskivati da se raspravlja o idejnosti u na-stavi, o borbi protiv praznovjerja i misticizma, i tome sl.

Na konferenciji će se, između ostalog, ozbiljno tretirati i problem suradnje doma i škole. Rad na narodnom prosvjećivanju općenito, a posebno pitanje o pismenjavanju u našim selima, pružit će mogućnost učiteljima i nastavnicima da iznesu svoja za-pažnja i korisne sugestije, za budući uspešniji rad na ovom polju.

Na konferenciji će se također raspravljati o još jednom značajnom pitanju t. j. o učitelju kao društvenom radniku.

Neodgovornost

Nedavno je Mjesno sindikalno vijeće sazvalo sastanak na kojem je trebalo izvršiti analizu političkog rada, koji je prethodio izboru zastupničkih kandidata za vijeće proizvodnica, a uz to su se imala raspraviti i neka važna pitanja u vezi radničkog sveučilišta. Sastanku su trebali prisustvovati predsjednici i tajnici sindikalnih područnica.

Taj zajednički dogovor, međutim, nije uspio iz jednostavnog razloga, jer od 32 sindikalne područnice samo je njih 18 uputilo svoje rukovodioce, a od mjesnih odbora prisustvovao je jedino predstavnik trgovinskih radnika.

Sinatramo da nije potrebno posebno komentirati ovaj slučaj, ali bi bilo zanimljivo znati kako su predsjednici i tajnici sindikalnih područnica »Izgradnje«, »Pošte«, »Dupina«, zdravstvenih ustanova i ostalih opravdali pred svojim članstvom neprisustovanje tom sastanku, koji je imao da po-kuži boljem i širem predizbornom političkom radu u tim poduzećima, a i da riješi neka aktuelna pitanja u vezi radničke gimnazije.

Žalosna pojava

U nedjelju 1. o. mj. pošao sam da posjetim groblje sv. Ane. Tom prilikom naišao sam na takove sivari u koje čovjek inače ne može prosto da vjeruje. Naime, opazio sam da se sa pojedinim grobnicama skidaju kvake i ostali predmeti. Tako su, na primjer, oštećene grobne obitelji Mate Supe, Dume Baranović, Skarica, Zenić i na još nekim. Čuo sam da su pri tom uhvaćena neka dječaka, koja su to počinila. Mišljenja sam, da se takova lica najstrože kazne bez obzira na njihovu maloljetnost. Mislim da i organi na-rodnih vlasti prodiskutiraju o ovom slučaju, jer danas u groblje, a sutra u banku i ostalu narodnu imovinu, pa bi prema tome trebali o takovim elementima po-vesti više računa.

Vinko Supe

Tragična smrt

Devetnaestogodišnji Marko Borak Ljubin iz Gošića, koji je bio zaposlen kao miner na izgradnji brane za vinodolsku hidrocentralu u Lokvama, nekdan je, prilikom eksplozije mine, smrtno na-stradao.

U srijedu 28. X. o. g. ostaci poginulog omladinca bili su pre-vezeni u njegovo rodno mjesto, gdje ga je ispratila na groblje rodbina i mnoštvo omladine sa brojnim vijencima.

Drug Marko Borak isticao se i prošle godine na Vinodolu kao brigadir u omladinskoj radnoj brigadi i zbog toga je i proglašen za udarnika. Poslije toga drug Borak je bio primjeran radnik u svom kolektivu. I za njegove za-sluge, omladinska organizacija na gradilištu brane u Lokvama iz-brala ga je za svoga predsjednika.

Neka je slava omladincu-radniku Borak Marku!

Dajmo svoj glas - Tito nek vodi nas!

Prošle nedjelje članovi osnovnih organizacija SSRN Subićevac i Varoš II izišli su s lopatama i pijucima, da, u čast godišnjice oslobođenja našega grada, daju dva sata rada na izgradnji prilaza, s donje strane, do tvrđave Subićevac. Osim toga iskopali su i tridesetak jama za sadnju borovih mladica. Na tom poslu sudjelovalo je preko 50 članova.

Možda bi se moglo primijetiti da je pedesetak članova mali broj. Možda! Uspjeh jedne takve akcije ne ovisi samo

USTROJSTVO

Savezne narodne skupštine

(Nastavak s 2. strane)

tekstu. Ako se domovi ne slože o tekstu zakona određuje se zadnjica komisija od jednog broja članova ova doma. A ako se u komisiji ne suglasi većina predstavnika svakog doma ili ako domovi ne odobre tekst koji predlaže komisija, rasprava o sporom pitanju odgada se za sedam dana. Nakon toga, ako se ne poslike dvije uzastopne rasprave na sjednicama domova ne postigne suglasnost, Savezna skupština se raspušta i raspisuju novi izbori za Skupštinu.

U članu 37 Ustavnog zakona propisano je, da sve poslove u nadležnosti Savezne skupštine u kojima domovi ne sudjeluju ravnopravno ili zajednički, ili o kojima ne rješava samo Vijeće proizvodnica, vrši samo Savezno vijeće. Ali članovi Vijeće proizvodnica imaju pravo da predlažu Saveznom vijeću promjene u zakonskim prijedlozima o kojima ono samo rješava, odnosno da predlažu promjene u postojećim zakonima koje je donijelo samo Savezno vijeće.

U članu 36 određeno je koje poslove Savezne skupštine domovi vrše na zajedničkoj sjednici. To su ovi poslovi:

- biranje i razrješavanje Predsjednika Republike;
- biranje i razrješavanje članova Savezne izvršne vijeća;
- biranje i razrješavanje predsjednika, potpredsjednika i tajnika Savezne narodne skupštine;
- biranje i razrješavanje sudaca Savezne vrhovnog suda;
- biranje i razrješavanje odbora i komisija Skupštine i,
- proglasenje promjena u drustvenim planima.

Ako se Vijeće naroda ne složi sa Saveznim vijećem o društvenom planu, raspravljanje se odgada na dva mjeseca. Ako se ni na-kon tog roka ne postigne su-glasnost onda se Savezno vijeće raspušta, a do izbora novog Savezne vijeća primjenjivat će se drustveni plan koji je usvojilo Vijeće proizvodnica.

Tim ustavnim propisima zaga-rantirana su prava narodnih re-publika u odnosu na federaciju. Međutim, potrebno je istaknuti da nisu samo ta prava ono što garantira ravnopravnost naših narodnih republika i naših naro-dna međusobno i prema saveznoj državi. Osnova ravnopravnosti i jedinstva naših naroda u zajed-ničkoj državi je socijalizam, koji čini da su interesi naših radnih ljudi, bez obzira na narodnost i ostalo, istovjetni, da se podu-daraju, jer nema više eksploratorskih klasa koje su uvijek vodile politiku podvrgavanja sebi i svoga i drugih naroda.

Savezna skupština bira svog predsjednika, jednog ili više pot-predsjednika i jednog tajnika. Njihov mandat traje koliko i mandat Skupštine, ali ostaju na dužnosti do novog izbora pred-sjednika, potpredsjednika i taj-nika.

Predsjednik predstavlja Skupštinu i potpisuje uz Predsjednika Republike ukaze o proglašenju zakona. On predsedava zajedničkim sjednicama ova doma, ali kad predsjedava ne može sudjelovati u raspravljanju i glasati.

Savezno vijeće i Vijeće proiz-vodača biraju na godinu dana po jednog predsjednika, potpred-sjednika i po tri zapisničara.

Vijeće naroda za svaki sasta-nak bira predsjednika, njegova zamjenika i zapisničara.

ske škole, zajedno sa prof. Funduk Nedom, radilo na iz-gradnji igrališta za odborku i košarku. Igralište se gradi kod zgrade gimnazije na mjestu gdje je prije bila vojnička na-stamba.

Posao nije lak. Treba srušiti dio temelja koji strši vani, a zatim planirati prostor od 39 metara dužine i 14 metara ši-rine.

Govori se da daci viših raz-redu gimnazije nisu obratili veću pažnju izgradnji tog igra-lišta i nisu se odazvali da pomognu svojim drugovima i drugaricama iz učiteljske škole.

Inicijativa

Prošle nedjelje članovi osnovnih organizacija SSRN Subićevac i Varoš II izišli su s lopatama i pijucima, da, u čast godišnjice oslobođenja našega grada, daju dva sata rada na izgradnji prilaza, s donje strane, do tvrđave Subićevac. Osim toga iskopali su i tridesetak jama za sadnju borovih mladica. Na tom poslu sudjelovalo je preko 50 članova.

Nije to prvi put da članovi

tih organizacija izlaze na grad-

